

N:o 108.

Uppläst och godkänd af Första Kammaren den 15 maj 1902.

— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen, till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran samt till lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderåriga.

(Särskilda utskottets n:o 2 utlåtande n:o 4.)

• Till Konungen.

Genom proposition den 29 november 1901 har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bifogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen;

Bih. till Riksd. Prot. 1902. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 28 Häft. (N:o 108). 1

- 2) lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångs-uppfostran; samt
- 3) lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderåriga.

Bestämmelserna i det förstnämnda förslaget hafva icke gifvit anledning till erinran.

I afseende å en af de reformer, detta förslag afser att införa, nemligen att för den, som fyllt 15 men ej 18 år, straff för lindrigare förbrytelser skulle kunna utbytas mot intagande i allmän uppfostringsanstalt, anser Riksdagen, att denna del af förslaget innebär ett mycket beaktansvärdt steg i rätt riktning. Riksdagen har emellertid icke förbisett, att i de fall, då domstol vid afdömande af mål angående brott, begångna af någon, som fyllt 15 men ej 18 år, funne straffet böra utbytas mot uppfostringsmedel, äfven andra sådana medel än insättning i allmän uppfostringsanstalt kunde anlitas.

Den för åstadkommande af utredning i frågan tillsatta komitén föreslog i detta afseende, att insättande i dylik anstalt skulle användas endast i stället för ådömdt fängelsestraff (om högst 6 månader), men att bötesstraff i därför egnade fall skulle utbytas mot aga. Detta förslag grundades på möjligheten att en brottsling, som fyllt femton år, kunde »på grund af försenad utveckling, försummad uppfostran eller ogynsamma omständigheter i öfrigt befinna sig på ett barns ståndpunkt». Mot en sådan person skulle förty med framgång kunna användas samma uppfostringsmedel, som mot minderåriga under 15 år. I fråga särskildt om lämpligheten af att låta aga träda i stället för ådömdt bötesstraff anför komitén, att på grund af obetydligheten af de förseelser, som vanligen medförde detta straff, undergående af kroppsaga icke sällan torde vara till fyllest för att på samma gång straffa och rätta den felande. Under erinran, att komiténs förslag åsyftade allenast att utsträcka agans användning såsom uppfostringsmedel till ytterligare några åldersklasser utöfver dem, inom hvilka densamma sedan gammalt varit medgifven, yttrar komitén vidare, att agan i detta fall skulle få karakteren af en åtgärd i uppfostrande syfte, tillämpad å personer, som, om än hunna öfver den

absoluta straffrihetsgränsen, likväl icke kunde anses ännu hafva öfver-skridit den ålder, då kroppslig tuktan kunde utöfva nyttig verkan.

I det först inom justitiedepartementet utarbetade förslaget inflöt emel-lertid icke någon sådan bestämmelse som den nyssberörda, af komitén föreslagna, utan affattades stadgandet så, att insättandet i uppfostrings-anstalt skulle blifva det enda uppfostringsmedel, mot hvilket straff, ådömdt person, som fyllt 15 men ej 18 år, skulle kunna utbytas. Denna för-ändring i förslaget motiverades af föredragande departementschefen der-med, att, då det af Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1898 väckta spörs-målet om införande af mera affiktiva straff för närvarande, jemte andra djupt ingripande straffrättsliga frågor, vore föremål för en utredning, hvil-ken icke kunde väntas blifva under den närmaste framtiden afslutad, det icke kunde anses lämpligt att nu söka genomföra någon lagändring med afseende å användningen af aga som tuktomedel för minderårige.

»Deremot» — fortsätter härefter departementschefen — »möter det icke något hinder att utan afvaktan af förenämnda omfattandé utrednings resultat upptaga frågan om beredande af uppfostran åt minderåriga för-brytare och hvad dermed står i oskiljaktigt sammanhang. Hvilka för-ändringar af nu använda straffarter än må befinnas nödiga och lämpliga, kommer dock alltid att qvarstå behofvet deraf, att under vissa förutsätt-ningar minderåriga förbrytare i stället för straff underkastas tvångsupp-fostran. Då inrättandet af anstalter, som för meddelandet af sådan upp-fostran erfordras, uppenbarligen kräfver en ganska lång tid, är det också af största vikt, att förslag till lagbestämmelser om uppfostran af minder-åriga förbrytare snarast möjligt underkastas slutlig pröfning. Det vore eljest att befara, att ifrågavarande åtgärder till bekämpande af den till-tagande förvildning hos ungdomen, som allmänt och icke utan skäl öfver-klagas, skulle allt för länge uppskjutas.»

I den sålunda väckta frågan om lämpligheten af att, utan att afvakta resultatet af den pågående utredningen om de affiktiva straffen, vidtaga ändringar i gällande lagstiftning samt inrätta de uppfostringsanstalter, om hvilkas behöflighet ingen meningsskiljaktighet förefunnes, förenade sig fler-talet af högsta domstolens ledamöter om följande uttalande:

»Här är icke platsen att ingå i någon undersökning, huruvida de stora förväntningar, man för närvarande på många håll synes göra sig om verkan af prygelstraffets återinförande, må anses välgrundade. Men der-om torde väl alla, hvilken ståndpunkt de än i denna fråga intaga, vara ense, att, om öfver hufvud detta slags straff skall med vårt rättssystem

införlifvas, det företrädesvis bör användas emot de unga förbrytarna. Under sådana förhållanden synes det knappast välbetänkt att, utan att afvakta utredningen af det utaf Riksdagen uppställda spørsmål, redan nu söka lösa den dermed på det närmaste sammanhängande frågan om minderåriga förbrytares behandling.»

Departementschefen vidblef emellertid sin förut uttalade åsigt och anförde till stöd för densamma vid ärendets slutliga föredragning inför Kongl. Maj:t följande:

»Åt den komité, hvilken blifvit tillsatt för utredning af vissa straffrättsliga frågor, har, såsom Eders Kongl. Maj:t täcktes erinra sig, lemnats i uppdrag att deribland upptaga till behandling frågan om skärpning af de kortvariga frihetsstraffen. På begäran har af ordföranden i denna komité blifvit meddeladt, att komitén tagit i öfvervägande, bland annat, huruvida det kunde vara lämpligt, att kroppsstraff i egentlig mening eller prygel användes såsom medel till skärpande i svårare fall af omedelbart ådömda korta frihetsstraff, hvilken fråga komitén betraktat jemväl med särskild hänsyn till unga förbrytare, samt att komitén enhälligt stannat i den mening, att ifrågavarande slag af kroppsstraff icke borde såsom skärpningsmedel användas. De skäl, som tala emot prygelstraffets användande som skärpningsmedel, kunna i ännu högre grad åberopas mot dess användande såsom sjelfständig straffart. Vid sådant förhållande torde allt skäl saknas för uppskof med behandlingen af den påträngande frågan om beredande af nödig uppfostran åt unga förbrytare i afbidan på den slutliga lösningen af spørsmålet om införandet af mera affiktiva straff.»

Riksdagen, som delar departementschefens åsigt om nödvändigheten att så fort ske kan bereda ändamålsenlig uppfostran åt unga förbrytare, anser emellertid, att åga, tilldelad minderårig, som på grund af sin sinnesbeskaffenhet och förståndsutveckling finnes vid bedömandet af en begången brottslig gerning böra likställas med barn, icke bör betraktas såsom straff, utan såsom uppfostringsmedel, och att frågan om agans användbarhet följaktligen bör bedömas ur synpunkten af dess lämplighet såsom sådant medel, hvilken synpunkt ju legat till grund för komiténs förslag i denna del.

Derjemte kan enligt Riksdagens åsigt ifrågasättas, huruvida icke domstol bör tillerkännas befogenhet att under vissa förhållanden i stället för straff meddela varning eller annan tillrättavisning. Ett i denna riktning gående yttrande fälles jemväl inom högsta domstolen.

I fråga om de straff, som skulle kunna utbytas mot uppfostrings-

medel, har inom högsta domstolen framhållits, att, då enligt förslaget endast böter samt fängelse i högst 6 månader skulle kunna af domstolen utbytas mot insättning i allmän uppfostringsanstalt, den hjälp till åstadkommande af en förändrad sinnesrigtning, som vistelsen å en uppfostringsanstalt måste utgöra, i allmänhet icke skulle komma dem till del, hvilka begått stöld, ett brott, som — så framt det icke vore begånget under synnerligen förmildrande omständigheter — i gällande lag vore belagdt med straffarbete. Och dock gäfvade erfarenheten otvetydigt vid handen, att det, åtminstone i de större städerna, just vore inom denna kategori af unga förbrytare, som man oftast anträffade för tvångsuppfostran lämpade subjekt. Ej ens vid lindrigare fall af inbrottsstöld borde möjligheten att insätta brottslingen i uppfostringsanstalt vara utesluten.

Detta uttalande föranledde emellertid icke någon ändring i förslaget.

Såsom framgår af de motiv, departementschefen härför anført, har departementschefen likväl ingalunda dragit i tvifvelsmål, att förslagets utsträckning i det af högsta domstolen angifna syfte vore nyttig och önskvärd, och Riksdagen är äfven för sin del öfvertygad om, att tvångsuppfostran i många fall skulle vara synnerligen ändamålsenlig gent emot minderåriga föröfvare af tjufnadsbrott samt andra personer mellan 15 och 18 år, hvilkas brott icke kan försonas med lägre straff än straffarbete.

Ehuru Riksdagen sålunda ej kunnat undgå att finna synnerligen önskligt, om i nu ifrågavarande lagförslag redan från början kunnat beaktas de synpunkter och önskningsmål, som Riksdagen nu framhållit såväl i fråga om de uppfostringsmedel, hvilka utom tvångsuppfostran kunna komma till användning i stället för straff, som beträffande arten af de straff, hvilka må utbytas mot uppfostringsmedel af ena eller andra slaget, har Riksdagen dock ej af denna orsak ansett sig böra afslå det föreliggande förslaget.

Härvid har Riksdagen ledts af den lifliga öfvertygelsen derom, att det är af största vigt, att vederbörande myndigheter så snabbt som möjligt sättas i tillfälle att bekämpa den öfverklagade förvildningen hos ungdomen genom medel, som bättre än de nu tillgängliga kunna leda till det åsyftade målet.

Erfarna personer hafva samstämmade betygat, att de straff, som i nu gällande lag stadgas för förbrytelser, begångna af minderåriga, i många fall verka motsatsen mot hvad med straff i allmänhet och särskildt med afseende på minderåriga i främsta rummet åsyftas, nemligen en förbättring i sinnesrigtningen.

Vittnesbörden från utlandet angående den välsignelsebringande verkan, vistelsen i uppfostringsanstalter åstadkommit med hänsyn till minskningen af antalet begångna förbrytelser ej blott bland de minderåriga utan jemväl, i den mån verkningarna kunnat sträcka sig öfver flera generationer, bland de vuxna, tala ett tydligt språk med hänsyn till de stora fördelar, som äfven hos oss skulle stå att vinna genom tillämpande af motsvarande grundsatser med afseende å behandlingen af minderåriga förbrytare.

Eders Kongl. Maj:t har i propositionen n:o 1 angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit Riksdagen att till uppförande af byggnader för en tvångsuppfostringsanstalt vid Bona anslå 395,000 kronor, hvaraf 136,000 kronor för år 1903, *under förutsättning* bland annat, att nu ifrågavarande lagförslag af Riksdagen bifalles.

Hade lagförslaget nu ej antagits, hade alltså deraf följt, att ett uppskof på minst ett år med påbörjandet af sagda byggnadsföretag uppstått.

Med hänsyn till hvad ofvan anförts, finner Riksdagen det emellertid af högsta vikt, att åtgärder snarast möjligt vidtagas i lagförslagets riktning. Dertill kommer, att, innan ytterligare anstalter blifvit uppförda, redan af utrymmesskäl lagen ej kan utsträckas att omfatta flera än de nu i densamma upptagna kategorier af minderåriga förbrytare. Men Riksdagen håller före, att, i mån som de goda verkningarna af lagens bestämmelser inträda — hvarom Riksdagen är öfvertygad — såväl Kongl. Maj:t som Riksdagen skola låta sig angeläget vara att vidtaga sådana åtgärder, som möjliggöra lagens utsträckning till alla de fall, der en lycklig verkan af dess bestämmelser kan vara att påräkna; och i samband med en dylik utvidgning af lagens verkningskrets torde tillfälle erbjuda sig att taga i öfvervägande, i hvad mån jemväl de öfriga af Riksdagen antydda uppfostringsmedel kunna och böra komma till användning.

Beträffande förslaget till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran, får Riksdagen anföra följande.

Enligt 1 § skall allmän uppfostringsanstalt väl i regeln upprättas af staten, men Konungen skulle dock ega att såsom dylik anstalt erkänna jemväl anstalt, som af kommuner eller enskilde blifvit, med eller utan bidrag af statsmedel, anordnad för uppfostran af vanartade minderåriga. Angående skälen, hvarför sistnämnda bestämmelse lemnas utan erinran,

hänvisar Riksdagen till hvad Riksdagen yttrat angående 12 § i förslaget till lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn, hvilken paragraf motsvarar den nu förevarande.

I 3 § har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att allmän uppfostringsanstalt skall vara så anordnad, att en hvar af dess elever må komma i åtnjutande af den särskilda handledning, som för hans uppfostran erfordras. Motsvarande stadgande i 15 § 4 mom. af förslaget till lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn innehåller, att skyddshem bör »vara så anordnad, att en hvar af dess skyddslingar må komma i åtnjutande af den särskilda handledning och vård, som erfordras för hans uppfostran till gudsfruktan och arbetsduglighet».

Då denna olikhet i de båda stadgandenas affattning till äfventyrs kunde framkalla den föreställning, att någon olikhet förefinnes i afseende å de särskilda anstalternas uppfostrande syftemål, hvilket väl icke varit afsedt, har Riksdagen ansett, att 3 § i förevarande lagförslag bör affattas i öfverensstämmelse med nyss anförda stadgande om skyddshem.

I fråga om kostnaderna för elevs vård och underhåll vid allmän uppfostringsanstalt har Eders Kongl. Maj:t i 10 § föreslagit, att det fattigvårdssamhälle, der eleven eger hemortsrätt, skulle till anstalten halfårsvis erlägga 40 öre för hvarje dag, eleven vårdats inom anstalten, dock icke för längre tid, än till dess eleven uppnått 18 år. Enahanda ersättningskyldighet, dock begränsad till högst 30 öre om dagen, skulle jemväl åligga fattigvårdssamhället, derest dylik anstalt fått vidkännas kostnad för elev, som, utan att ännu hafva blifvit utskrifven från anstalten, af dess styrelse öfverlemnats till enskild vård och tillsyn eller anstalts i tjänst eller yrke. För den utgift, fattigvårdssamhälle sålunda fått vidkännas, skulle fattigvårdssamhället vara berättigadt uttaga godtgörelse af elevens egna medel eller hos den, hvilken det ålåge att ansvara för elevens försörjning. I 11 § har härjemte föreslagits stadgande, att, om elevs hemortsrätt ej kunde utrönas, uppfostringsanstalten skulle ega uttaga godtgörelsen omedelbart af elevens egna medel eller hos den, hvilken det ålåge att ansvara för elevens försörjning, samt att, för hvad som brister, anstalt, som ej upprättats af staten, skulle undfå ersättning af statsmedel.

Det sålunda framställda förslaget, att elevs hemortskommun skulle till väsentlig del bidraga till betäckandet af kostnaderna för hans vård och underhåll, kan Riksdagen icke biträda. Kostnaderna för verkställighet af de straff, som domstol ådömt, hafva med allt skäl ansetts böra

åligga staten ensam. Om nu, såsom man hoppas, genom förevarande lagstiftning åstadkommes ett bättre medel för vissa brottslingars behandling, ett medel, hvarigenom staten i framtiden kan vinna äfven ekonomisk fördel till följd af besparing å fängvårdskostnaden, finnes häri ingen anledning att frånträda den förut följda grundsatsen. Såsom skäl för Eders Kongl. Maj:ts förslag kunde måhända åberopas, att dessa minderåriga förbrytare i afsevärdt olika grad härstamma från olika kommuner, och att den kommun, som genom försummelse att behörigen taga vård om den uppväxande ungdomen och förty kunde anses i viss mån bära ansvar för den större brottslighet, hvartill densamma efter uppnådd straffmyndighet gjorde sig skyldig, äfven borde vidkännas någon del af kostnaderna för dess tillrättaförande. Men häremot bör genmälas, att den kommun, der den unge brottslingen uppvuxit, i många fall torde vara en annan än den, der han har hemortsrätt, när han sedermera gör sig skyldig till brott.

Deremot instämmer Riksdagen i Eders Kongl. Maj:ts förslag, i hvad det afser ersättningspligt för eleven sjelf eller hans föräldrar. Riksdagen har derfor i stället för hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit i 10 och 11 paragraferna för sin del beslutit ett i en paragraf sammanfattadt stadgande i nyssberörda syfte, hvilket stadgande skiljer sig från det af Eders Kongl. Maj:t föreslagna jemväl i det afseendet, att orden »hos den, hvilken det åligger att för elevens försörjning ansvara» utbyts mot orden »hos hans föräldrar». På grund af 3 § i gällande fattigvårdsförordning, jemförd med 1 §, kunna nemligen föräldrar icke anses hafva sådan ovilkorlig underhållspligt gent emot barn öfver 15-års-åldern, som Riksdagen funnit rättvist och lämpligt att dem åläggas, hvadan uttrycklig föreskrift bör derom meddelas. Sådan ersättningskyldighet torde åter näppeligen kunna eller böra af andra än föräldrar utkrävas.

I den af Riksdagen för dess del beslutade lag har icke heller intagits stadgandet, att allmän uppfostringsanstalt skulle ega halfårsvis göra gällande sin rätt till ersättning. Då anstalten har att med sitt kraf vända sig omedelbart mot eleven eller hans föräldrar, synes anstalten böra tillerkännas rätt att i afseende å valet af tiden härför förfara, som för hvarje fall finnes lämpligast.

Ändringarna i 12 §, som i den af Riksdagen beslutade lag erhållit numret 11, äro beroende af Riksdagens beslut i afseende å de båda nästföregående paragraferna.

Mot öfriga stadganden i detta lagförslag har Riksdagen icke funnit något att erinra.

Hvad beträffar förslaget till lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige, har Riksdagen ingen erinran att framställa mot hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, men har för sin del beslutit ett tillägg till 1 §.

Då komiténs förslag första gången föredrogs i statsrådet, yttrade departementschefen:

»Såsom riktigt måste det äfven anses, att åt domstol förbehålles pröfningen deraf, om i ett särskildt fall en minderårig förbrytare skall undergå det förskylda straffet eller i stället insättas i uppfostringsanstalt. Det bör nemligen af nära till hands liggande, principiella skäl ankomma på domstol att meddela den eftergift af straffet, som ligger i ett förordnande om dess ersättande med tvångsuppfostran. Dessutom synas våra underrätter, på landet till följd af nämndens deltagande och i städerna på grund af domstolsledamöternas förtrogenhet med administrativa göromål, i allmänhet synnerligen väl egna sig för bedömande af tvångsuppfostrans lämplighet.»

Ehuru inom högsta domstolen intet yrkande framställdes derom, att ifrågavarande pröfning skulle uppdragas åt annan myndighet än domstol, yttrades dock tvifvel, huruvida domstolarne i hvarje förekommande fall kunde ega tillgång till de upplysningar, som vore nödiga för att bilda sig en riktig uppfattning om nödvändigheten och lämpligheten af uppfostringsåtgärd.

Häremot anförde departementschefen vid frågans senare föredragning, att för domstolarne icke torde möta någon svårighet att i förekommande fall från vederbörande införskaffa de särskilda upplysningar, hvilka vore af nöden för en riktig uppfattning om lämpligheten af den unge förbrytarens insättande i tvångsuppfostringsanstalt; och hänvisade departementschefen till det i 22 § i förslaget till lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn intagna stadgande om skyldighet för barnavårdsnämnd att, på begäran af allmän åklagare, meddela de i nämndens protokoll och anteckningslängd tillgängliga upplysningar om den tilltalades uppförande och de förhållanden, under hvilka han uppvuxit.

Riksdagen, som af skäl, hvilka angifvits i Riksdagens skrifvelse i
Bih. till Riksd. Prot. 1902. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 28 Häft. 2

anledning af propositionen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn, funnit stadgande af nämnda innehåll icke böra inflyta uti den i sistberörda ämne antagna lag, har för sin del beslutit intagande i nu föreslagna lag icke blott af ett mot det nyssberörda svarande stadgande, utan jemväl af bestämmelse om något mera vidtgående skyldigheter för barnavårdsnämnderna i detta hänseende. I barnavårdsnämnds protokoll och anteckningslängd finnas nemligen icke upplysningar om andra barn än dem, med hvilka nämnden på ett eller annat sätt tagit befattning. Men det är gifvet, att äfven andra barn inom nämndens verksamhetsområde kunna efter uppnådd 15-års-ålder komma att begå brott af sådan art, att fråga kan uppstå om den brottsliges intagande i allmän uppfostringsanstalt. Åtminstone i de flesta fall torde barnavårdsnämnd äfven rörande dessa minderårige ega eller med lätthet kunna förskaffa sig nödiga upplysningar. Barnavårdsnämnderna synas i detta afseende vara just de mest ändamålsenliga organen.

Slutligen vill Riksdagen erinra, att komitén föreslagit sådant tillägg till 20 § i kongl. förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883, att utslag, hvarigenom underrätt förordnat om insättande i allmän uppfostringsanstalt, skulle till Konungens befallningshafvande afsändas senast fjorton dagar efter utslagets afkunnande. I denna fråga, hvilken tillhör Kongl. Maj:ts afgörande, har Riksdagen endast velat uttala önskvärdheten, att för afsändandet af sådant utslag bestämmes samma tid som för afsändandet af utslag i mål angående häktad, en bestämmelse, för hvilken intet hinder synes Riksdagen föreligga.

Under återopande af hvad sålunda anförts, får Riksdagen tillkännagifva:

att Riksdagen antagit Eders Kongl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen;

att Riksdagen, som funnit Eders Kongl. Maj:ts förslag till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran icke kunna oförändradt antagas, för sin del antagit lag i ämnet af den lydelse, bilagan A utvisar; samt

att Riksdagen, som funnit Eders Kongl. Maj:ts förslag till lag innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderåriga icke kunna oförändradt antagas, för sin del antagit lag i detta ämne af den lydelse, bilagan B utvisar.

Stockholm den 15 maj 1902.

Med undersåtlig vördnad.

Bil. A.

Lag

angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Allmän uppfostringsanstalt, som i 5 kap. 3 § strafflagen afses, upprättas af staten. Konungen eger såsom dylik anstalt erkänna jemväl anstalt, som af kommun eller enskilde blifvit, med eller utan bidrag af statsmedel, anordnad för uppfostran af vanartade minderårige; sådant erkännande kan när som helst återkallas.

Ehvad allmän uppfostringsanstalt upprättats af staten eller af kommun eller enskilde, skall den stå under sådan särskild uppsigt, som af Konungen bestämmes.

2 §.

Har domstol jemlikt 5 kap. 3 § strafflagen förordnat om minderårigs insättande i allmän uppfostringsanstalt, skall den minderårige genom Konungens befallningshafvandes försorg till sådan anstalt öfverlemnas. Förordnandet gånge genast i verkställighet utan hinder deraf att det ej vunnit laga kraft.

3 §.

Allmän uppfostringsanstalt skall vara så anordnad, att en hvar af dess elever må komma i åtnjutande af den särskilda handledning och

vård, som erfordras för hans uppfostran till gudsfruktan och arbetsduglighet.

Elever af olika kön må ej i samma anstalt intagas.

4 §.

Har minst ett år förflutit, sedan elev blifvit i allmän uppfostringsanstalt intagen, ege anstaltens styrelse, derest sådant finnes för eleven gagneligt, tills vidare eller för viss tid öfverlemna honom till enskild vård och tillsyn eller anställa honom i tjänst eller yrke. Sådan åtgärd må ock tidigare vidtagas, om särskilda omständigheter det föranleda, och den myndighet, som öfver anstalten eger uppsigt, dertill samtycker.

Då elev sålunda öfverlemnas till enskild vård och tillsyn eller anställes i tjänst eller yrke, skall förbehåll göras om rätt för anstaltens styrelse att när som helst återtaga eleven; och vare styrelsen skyldig återtaga honom, om hans uppförande eller annat förhållande dertill föranleder.

Öfver elev, som vistas utom anstalten, skall styrelsen öfva tillsyn. För sådant ändamål eger styrelsen påkalla biträde af presterskap, kommunal- eller polismyndighet.

5 §.

Då i allmän uppfostringsanstalt intagen elev vunnit nödig stadga i sinnesriktning och uppförande, skall han från anstalten utskrifvas. Utan särskildt tillstånd af den myndighet, som öfver anstalten eger uppsigt, må dock utskrifning ej ske, förr än två år efter det eleven intogs i anstalten.

Senast då elev uppnått tjugu år, skall han utskrifvas från anstalten.

6 §.

Under den tid, elev är vid allmän uppfostringsanstalt inskrifven, stånde han under dess styrelses och föreståndares husbondevälde samt vare underkastad disciplinär bestraffning af dem.

Styrelsen har att för elev, som utskrifves, utse första anställningen, hvilken eleven icke eger att utan styrelsens tillstånd lemna, förr än ett år efter utskrifningen förflutit.

7 §.

Misstänkes den, som på grund af domstols förordnande blifvit i allmän uppfostringsanstalt intagen, att hafva före intagandet i anstalten begått brott, därför han icke undergått ransakning; må, ändå att brottet under allmänt åtal hörer eller det af målseganden till åtal angifvits, allmän åklagare ej derå tala, utan att Konungens befallningshafvande i den ort, der brottet är begånget, dertill lof gifver.

Lag samma vare, der den, som i allmän uppfostringsanstalt intagits, misstänkes att hafva efter intagandet i anstalten och innan han derifrån utskrifvits gjort sig skyldig till brott.

8 §.

Varder någon, sedan domstol förordnat om hans insättande i allmän uppfostringsanstalt, men innan han från anstalten utskrifvits, öfvertygad att hafva begått annat brott, vare förordnandet förfallet.

Förekomma på en gång till verkställighet sådant förordnande och annat beslut, hvarigenom samma person blifvit dömd till straff, vare förordnandet ock förfallet, så framt detta straff är af svårare art än fängelse, eller ock de förskylda straffen tillsammans uppgå till fängelse i mera än sex månader.

9 §.

Har ej domstols förordnande om minderårigs insättande i allmän uppfostringsanstalt gått i verkställighet, innan han uppnått aderton år, vare förordnandet förfallet.

10 §.

Allmän uppfostringsanstalt eger att för elevs vård och underhåll inom anstalten af elevens egna medel eller hos hans föräldrar uttaga godtgörelse intill ett belopp af 40 öre för hvarje dag, eleven vårdats vid anstalten, dock icke för längre tid än till dess eleven uppnått aderton år. För kostnad, som anstalten fått vidkännas för elevs vård och underhåll utom anstalten till följd af åtgärd, som afses i 4 § 1 mom., eger anstalten rätt till dylik godtgörelse, dock ej med högre belopp än 30 öre för hvarje

dag. För hvad af förenämnda godtgörelse ej kan utfås, ege anstalt, som ej upprättats af staten, undfå ersättning af statsmedel.

11 §.

I afseende på handläggning af ärende, som afses i 10 §, skall hvad om frågor angående ersättning för lemnad fattigvård är stadgad ega motsvarande tillämpning; dock att allmän uppfostringsanstalt eger att anställa talan om utbekommande af stadgad godtgörelse för elevs vård och underhåll inom en tid af ett år, efter det eleven blifvit från anstalten utskrifven.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1905.

Lag,

innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Tilltalas den, som ej fyllt aderton år, för gerning, som i allmänna strafflagen är med straff belagd, skall i protokollet upptagas, utom hvad i allmänhet för ransakningens fullständighet erfordras, jemväl upplysning om de förhållanden, under hvilka den tilltalade uppvuxit, samt huruvida han tillförene gjort sig känd för vanart.

Barnavårdsnämnd skall, på begäran af allmän åklagare, meddela de i nämndens protokoll och anteckningslängd tillgängliga upplysningar i ofvannämnda afseenden äfvensom yttrande rörande de omständigheter i öfrigt, som kunna inverka på bedömande af frågan om lämpligheten af den tilltalades intagande i tvångsuppfostringsanstalt.

2 §.

Ej må domstol jemlikt 5 kap. 3 § strafflagen meddela förordnande om minderårigs insättande i allmän uppfostringsanstalt, med mindre den minderåriges målsman blifvit, der så ske kan, i målet hörd.

3 §.

Sedan vid underrätt ransakning i mål mot den, som ej fyllt aderton år, blifvit till slut förd, skall dom afsägas samma dag eller senast nästa dag, der ej i målets vidlyftighet eller eljest hinder därför möter.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1905.
